

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/234/2022
Identifikačné číslo spisu:	1217215806
Dátum vydania rozhodnutia:	26.10.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1217215806.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu E. V., narodený XX. M. XXXX, J. T. L.. XXXX/XA, zastúpeného advokátom JUDr. Jozef Polák, Dolný Kubín, Aleja Slobody 1890/50, proti žalovanému: W. I. G., narodený XX. L. XXXX, P., X. XXXX/XX, zastúpeného JUDr. Sylvia Filipová, advokátka Bratislava, Radvanská 1, o zaplatenie sumy 60 839,67 eur s príslušenstvom, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 31. marca 2022 č. k. 9Co/95/2021-535, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má proti žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) potvrdil rozsudok Okresného súdu Námestovo (ďalej len „súd prvej inštancie“) z 03. júna 2021, č.k. 2C/8/2018-405 o zamietnutí žaloby a priznaní žalovanému voči žalobcovi nároku na náhradu trov konania. Ďalej priznal žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

2. Súd prvej inštancie ustálil, že predmetom konania bolo zaplatenie sumy 60 839,67 eur s príslušenstvom, pričom pôvodná žalobkyňa S. G. skutkový stav, z ktorého odvodzovala tento nárok, opísala tak, že dňa 23.07.2014 ako budúca kupujúca uzatvorila so spoločnosťou so sídlom v Bratislave Zmluvu o budúcej zmluve a prevode vlastníckeho práva k bytu č. zmluvy 401008, predmetom ktorej bola dohoda účastníkov o uzatvorení budúcej realizačnej kúpnej zmluvy, ktorej predmetom mal byť odplatný prevod vlastníckeho práva k 3-izbovému bytu. Zo svojho účtu uhradila žalovanú sumu ako rezervačný poplatok, časť kúpnej ceny a úpravu bytu nadštandard. Dňa 04.05.2016 medzi pôvodnou žalobkyňou a žalovaným ako budúcim kupujúcim 2/ a spoločnosťou v Bratislave bol uzatvorený Dodatok č. 2 k Zmluve o budúcej zmluve o prevode vlastníckeho práva k bytu, na základe ktorej postúpila pôvodná žalobkyňa všetky svoje práva a povinnosti, ktoré jej vyplývali zo zmluvy, na žalovaného. Koncom roka 2016 pôvodná žalobkyňa náhodnou lustráciou v katastri nehnuteľností zistila, že na žalovaného bolo prevezené vlastnícke právo k bytu, avšak nie je zapísaný ako výlučný vlastník, ale

spoluvlastník o veľkosti podielu 3/4-iny. Ako ďalší podielový spoluvlastník s podielom 1/4-ina bola evidovaná J. T., terajšia manželka žalovaného. Po zistení tejto skutočnosti pôvodná žalobkyňa kontaktovala žalovaného so žiadosťou o vyporiadanie vzájomných finančných nárokov v zmysle ústnej dohody, ktorá predchádzala uzatvoreniu zmluvy o prevode práv a povinností, t. j. Dodatku č. 2 z 04. mája 2016. Poukazovala pritom na ústnu dohodu, ktorá mala vzniknúť medzi ňou a žalovaným. Právny stav v žalobe bol opísaný ako dohoda v zmysle § 51 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka. (ďalej len „OZ“). Tiež bolo poukazované na ustanovenia § 415 a § 420 OZ o náhrade škody. Pôvodná žalobkyňa uviedla, že so žalovaným sa ústne dohodli na vrátení časti zaplatenej kúpnej ceny z prostriedkov jemu poskytnutého hypotekárneho úveru. Protiprávnosť konania žalovaného mala vyplývať z porušenia povinnosti, ku ktorej sa zaviazal v zmysle ústnej dohody. Pretože žalovaný požadované finančné prostriedky nevrátil, žiadala, aby vo veci rozhodol súd a uložil mu povinnosť požadovanú sumu v žalobe zaplatiť. V priebehu konania pôvodná žalobkyňa zmluvou o postúpení pohľadávky previedla svoje práva na žalobcu, pričom súd o zmene účastníkov rozhodol uznesením dňa 15. marca 2018. V priebehu vykonávania dokazovania súd prvej inštancie po výsluchu účastníkov a svedkov sa oboznámil aj s listinnými dôkazmi, najmä so Zmluvou o budúcej zmluve o prevode vlastníckeho práva k bytu, uzatvorenej medzi spoločnosťou Jéheho Residential, s.r.o., so sídlom v Bratislave a S. G. - živnostníčkou ako budúcim kupujúcim a tiež Dodatkom č. 2 k zmluve z 04. mája 2016. Týmto dodatkom S. G. postúpila všetky svoje práva a povinnosti, ktoré jej vyplývajú zo zmluvy, na budúceho kupujúceho 2/ (W.. G.). V článku II. ods. 3 je uvedené, že budúci kupujúci 1/ a budúci kupujúci 2/ podpisom tohto dodatku vyhlasujú a robia nesporným, že medzi nimi došlo k dohode týkajúcej sa už zložených finančných prostriedkov uhradených zo strany budúceho kupujúceho 1/ v prospech budúceho predávajúceho a že vzájomné vysporiadanie ohľadom týchto finančných prostriedkov vykonali mimo zmluvu. V článku III. bod 3 následne uviedli, že budúci kupujúci 1/ a budúci kupujúci 2/ vyhlasujú, že nemajú voči sebe žiadne práva ani záväzky, či nesplatené pohľadávky. Súd prvej inštancie tak dospel k záveru, že neexistujú podmienky pre priznanie požadovaného nároku z titulu náhrady škody. Tiež dospel k záveru, že nebol preukázaný vznik zmluvného vzťahu (ústnej zmluvy), na základe ktorého by sa žalovaný zaviazal žalobkyni, resp. následne žalobcovi zaplatiť žalovanú sumu. Podľa názoru súdu prvej inštancie nič nenaznačovalo tomu, že by existoval záväzok žalovaného vo vzťahu k žalobcovi z titulu bezdôvodného obohatenia. Konštatoval neunesenie dôkazného bremena, keďže z obsahu Dodatku č. 2 k Zmluve o budúcej kúpnej zmluve zo dňa 04. mája 2016 vyplýva, že vysporiadanie zložených finančných prostriedkov v prospech predávajúceho vykonali mimo zmluvu a následne vyhlásili, že voči sebe nemajú „žiadne práva ani záväzky, či nesplatené pohľadávky“. Na to potom nadväzuje vyhlásenie zmluvných strán o neexistencii vo vzťahu navzájom akýchkoľvek záväzkov. Súd prvej inštancie konštatoval, že existencia inej dohody medzi účastníkmi v súvislosti s vrátením finančných prostriedkov označených v žalobe preukázaná nebola. Teda nemožno dospieť k záveru, že žalovaný má povinnosť vo vzťahu k pôvodnej žalobkyni vrátiť finančné prostriedky označené v žalobe, či už z titulu nepomenovanej zmluvy, náhrady škody alebo bezdôvodného obohatenia.

3. Odvolací súd sa tak stotožnil so závermi súdu prvej inštancie. K tvrdeniu žalobcu na existenciu iných právnych dôvodov, pre ktoré by mala žalovanému vzniknúť povinnosť zaplatiť žalovanú sumu (pôžička, resp. neplatnosť dohody z titulu vzdania sa vopred svojich práv) uviedol, že žiadne takéto skutočnosti zo skutkového stavu opísaného žalobkyňou ani z vykonaného dokazovania, nevyplynuli. K bezdôvodnému obohateniu, ktoré malo vzniknúť u žalovaného na úkor žalobcu, je zrejmé, že žalovanú sumu zaplatila pôvodná žalobkyňa stavebníkovi bytového komplexu. S odkazom na článok III. bod 2 zmluvy sa považovali finančné záležitosti oboch strán za vysporiadané. S poukazom na obsah Dodatku č. 2 zmluvy, najmä čl. III. bod 3 jednoznačne vyplýva, že o spôsobe vysporiadania sa zmluvné strany dohodli a následne prehlásili, že neexistujú žiadne záväzky, práva, či nesplatené pohľadávky. Ak teda žalobca prehlásil, že záväzok neexistuje, nemôže zároveň tvrdiť (bez toho, aby sa zmenili skutkové okolnosti), že žalovaný má povinnosť záväzok splniť. Ani odvolací súd tak nedospel k záveru, že by u žalovaného na úkor žalobcu (po vyhlásení, že záväzky sú vyrovnané) vzniklo bezdôvodné obohatenie a vznikla povinnosť takéto obohatenie vydať.

4. Proti tomuto rozsudku podal žalobca včas dovolanie s následnými doplneniami z dôvodov uvedených v § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej

len „CSP“). V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP namietal nevykonanie ústavného súladu právnej normy (§ 39, § 41, § 49a OZ k § 451 ods. 1, 2 a § 454 OZ) na zistený skutkový stav, kedy nemožno dospieť k záveru, že žalovaný má povinnosť vrátiť žalobcovi finančné prostriedky označené v žalobe. Súdny oboch inšancií konštatovali neunesenie dôkazného bremena žalobcu, napriek tomu, že žalobcom predložené dôkazy nevykonali, resp. nevyhodnotili. Nesúhlasil s vyhodnotením skutkového stavu v prospech žalovaného. Odvolací súd sa podľa neho nevysporiadal s jeho námietkami a podstatnou právnou argumentáciou, ktorú uviedol vo svojom odvolaní z 04. júna 2021 a jeho doplneniach.

5. Žalobca v rámci dovolacieho dôvodu 421 ods. 1 písm. a) CSP poukázal na to, že žalovaný vo svojej výpovedi pred súdom ako aj v trestnom konaní potvrdil, že žiadna dohoda mimo dodatku č. 2 ohľadom uložených finančných prostriedkov nebola, a preto nesúhlasil s názorom súdu, že strany medzi sebou nemajú žiadne pohľadávky. Vymedzil prvú právnú otázku: „Či plnenie poskytnuté predávajúcemu zo strany právneho predchodcu žalobcu za účelom zaplatenia kúpnej ceny za byt, ktorý je vo vlastníctve žalovaného je alebo nie je možné považovať za bezdôvodné obohatenie v zmysle ust. § 451 ods. 2 OZ resp. v zmysle ust. § 454 OZ.“ Súdny oboch inšancií sa s danou otázkou vysporiadali, že takéto plnenie nemožno považovať za bezdôvodné obohatenie. Nikde nie je uvedené, že právo prevádzané pôvodnou žalobkyňou na žalovaného malo byť prevádzané darom alebo odpustením dlhu. K tomuto spôsobu by mohlo dôjsť len písomnou formou, pričom tento prejav vôle neexistoval. Tvrdenie o vyrovnaní záväzkov preto považuje za arbitrárne a rozhodnutie o zamietnutí tak pri existencii bezdôvodného obohatenia bolo nesprávne. Podporu svojich tvrdení vidí aj vo zvyšku platby za spoluvlastnícky podiel terajšej manželky žalovaného, ktorá nemala odpustené platenie 1 zo sumy zaplatenej pôvodnou žalobkyňou. Dodatok č. 2 v článku III je podľa neho rozporný a trpiaci vadou neurčitosti, na čo poukazoval v posledných podaniach, ako aj v odvolaní, pričom na uvedené nedostal žiadnu odpoveď. Zo sporného dodatku by malo podľa jeho názoru vyplývať, či išlo aspoň o prevod práv k budúcej kúpe bytu odplatným alebo neodplatným spôsobom. Následne formuloval ďalšie právne otázky: „Či v Dodatku č. 2 k Zmluve o budúcej kúpnej zmluve zo dňa 04.05.2016, v ktorom je uvedené, že vysporiadanie zložených finančných prostriedkov v prospech predávajúceho vykonali mimo zmluvu a následne vyhlásili, že voči sebe nemajú „žiadne práva ani záväzky, či nesplatené pohľadávky“, došlo k dojednaniu o zániku nároku S. G. na vyplatenie sumy 60.839,67 € titulom zaplatenia časti kúpnej ceny za byt, a l e b o nárok S. G. na refundovanie sumy 60.839,67 € jej po podpísaní tohto Dodatku číslo 2 práve vznikol? Či plnenie poskytnuté predávajúcemu zo strany právneho predchodcu žalobcu za účelom zaplatenia kúpnej ceny za byt, ktorý je vo vlastníctve žalovaného je alebo nie je možné považovať za bezdôvodné obohatenie v zmysle ust. § 454 OZ?“ Budúca kupujúca - terajšia manželka žalovaného v zmysle dodatku č. 3 a zmluvy o prevode vlastníctva k bytu si v budúcnosti začala riadne refundovať zálohu prvej časti kúpnej ceny formou rovnakého splácania úveru - 1 zo splátok úveru spolu so žalovaným. Touto formou tak došlo k úhrade mimozmluvného záväzku vzniknutého titulom zaplatenia bezdôvodného obohatenia na úhrade prvej časti kúpnej ceny, ktorá je uvedená v čl. VIII, bode 8.2.1 Zmluvy o prevode vlastníctva k bytu. Preto navrhol, aby dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

6. Žalovaný sa s napadnutým rozsudkom stotožnil a považuje ho za správny a dostatočne odôvodnený. Tvrdenia žalobcu podľa neho nemajú oporu v súdnom spise. Nikdy sa nezaviazal žalovanú istinu uhradiť a tvrdenia o jeho povinnosti vrátiť finančné prostriedky nemajú oporu v dokazovaní. Žalobca si v priebehu konania uplatňoval nárok na náhradu škody, neskôr ako vydanie bezdôvodného obohatenia, a teda sám nemal ustálené, na základe akého záväzku by mal žalovaný plniť. Nesúhlasil so žalobcovými právnymi úvahami uvedenými v dovolaní a namietal dôkazy a tvrdenia, ktoré neboli uplatnené v konaní. Dal do pozornosti rozhodovaciu činnosť Ústavného súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej súd nemusí dať odpoveď na každú nastolenú otázku, ale iba tie, ktoré sú v konaní rozhodujúce. Samotná polemika s právnymi názormi odvolacieho súdu alebo kritika, ako postupoval k riešeniu právnej otázky nezodpovedajú požiadavkám uvedeným v § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Pôvodná žalobkyňa neplnila za neho. Z tohto dôvodu súdy oboch inšancií správne konštatovali, že žalobca neunesol dôkazné bremeno. Žalobca a jeho právny zástupca mali dostatočný priestor na vyjadrenie svojich argumentov a predloženie

dôkazov. Nesúhlasí ani s tvrdením o arbitrárnosti a nepredvídateľnosti rozhodnutí prvoinštančného a odvolacieho súdu. Záverom navrhol, aby dovolací súd dovolanie odmietol ako neprípustné a priznal mu nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že žalobca dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), strana sporu bola zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

8. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolateľ namietal nesprávne zistený skutkový stav, nedostatočné odôvodnenie a nevysporiadanie sa s jeho námietkami v odvolaní z 04. júna 2021 a jeho doplneniach

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva (ex officio) dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. V neposlednom rade je dovolací súd viazaný aj skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Posudzovanie unesenie dôkazného bremena je posúdením skutkovým, ktoré je v zmysle vyššie uvedeného z dovolacieho prieskumu vylúčené. Napadnuté rozhodnutie je riadne odôvodnené. Dovolací súd nezistil naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

11. Podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

12. Podľa § 432 ods. 1 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

13. Podľa § 432 ods. 2 CSP dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

14. Dovolateľ formuloval nasledujúce otázky:

„1. Či plnenie poskytnuté predávajúcemu zo strany právneho predchodcu žalobcu za účelom zaplataenia kúpnej ceny za byt, ktorý je vo vlastníctve žalovaného je alebo nie je možné považovať za bezdôvodné obohatenie v zmysle ust. § 451 ods. 2 OZ resp. v zmysle ust. § 454 OZ.“

„2. Či v Dodatku č. 2 k Zmluve o budúcej kúpnej zmluve zo dňa 04.05.2016, v ktorom je uvedené, že vysporiadanie zložených finančných prostriedkov v prospech predávajúceho vykonali mimo zmluvu a následne vyhlásili, že voči sebe nemajú „žiadne práva ani záväzky, či nesplatené pohľadávky“, došlo k dojednaniu o zániku nároku S. na vyplatenie sumy 60.839,67 € titulom zaplataenia časti kúpnej ceny za byt, a l e b o nárok S. G. na refundovanie sumy 60.839,67 € jej po podpísaní tohto Dodatku číslo 2 práve vznikol?“

„3. Či plnenie poskytnuté predávajúcemu zo strany právneho predchodcu žalobcu za účelom zaplataenia kúpnej ceny za byt, ktorý je vo vlastníctve žalovaného je alebo nie je možné považovať za bezdôvodné

obohatenie v zmysle ust. § 454 OZ?“

15. Žalobca namietal aj nevykonanie ústavného súladu právnej normy (§ 39, § 41, § 49a OZ k § 451 ods. 1, 2 a § 454 OZ) na zistený skutkový stav.

16. Najvyšší súd opätovne konštatuje, že ide o skutkové okolnosti prípadu a otázky boli formulované ako skutkové. Z dokazovania vykonaného v dostatočnom rozsahu vyplynulo, že medzi právnou predchodkyňou žalobcu a žalovaným neexistujú vzájomné záväzky, resp. že došlo k ich vysporiadaniu. Z dôvodu neexistencie vzájomných záväzkov je zaobranie sa následnou právnou kvalifikáciou zisteného skutkového stavu, námietke jej ústavnej udržateľnosti a položením právnych otázok poukazujúcich na odklon od ustálenej rozhodovacej činnosti odvolacieho súdu nadbytočné.

17. Dovolací súd rozhodnutie o nároku žalovaného na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.